

TOETSINGSKADERS IVenJ en IGZ - ONDERZOEK ARRESTANTENZORG

De Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) heeft voor het onderzoek arrestantenzorg een toetsingskader ontwikkeld dat is gebaseerd op nationale regelgeving en instructies. Voor zover er sprake is van een aanvulling zijn er ook internationale richtlijnen opgenomen waaraan Nederland zich heeft gecommitteerd. Daarnaast heeft de IVenJ zelf een beperkt aantal verwachtingen geformuleerd.¹ De Inspectie Gezondheidszorg (IGZ) heeft een toetsingskader opgesteld met betrekking tot de kwaliteit van de medische zorg.²

De toetsingscriteria van de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) zijn opgenomen in het toetsingskader van de IVenJ. De inhoud van beide toetsingskaders is afgestemd met de politie in de eenheid Rotterdam, de directie Politie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de expertgroep Arrestantenzorg en de (landelijke) Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTAZ). Daarnaast is het IGZ-toetsingskader ook afgestemd met de FMG en GGD NL. De toetsingskaders besteden aandacht aan de rechtspositie ingeslotenen, bejegening, veiligheid, einde insluiting/overdracht en personeel en organisatie en kwaliteit van de geboden medische zorg.

De IVenJ toetst aan de volgende (inter)nationale regels/instructies en standaarden:

Nationale regels en instructies	Internationale regels en standaarden
- Regeling Politiecellencomplex	- Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Besluit beheer regionale politiekorpsen ³	- Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens - uitspraken Europese Hof Rechten vd Mens
- Ambtsinstructie voor de politie	- OPCAT
- Huishoudelijk Reglement Zorg voor en bejegening van ingeslotenen in politiecellencomplexen (versie juli 2012) ⁴	- Europese gevangenisregels (2006)
- Regeling Toezicht Arrestantenzorg (2013)	- CPT-standaarden (Raad van Europa)
- Politiewet 2012	- Uitspraken Nationale Ombudsman
- Dienstvoorschrift Arrestantenzorg Amsterdam (2011)	- EU-Richtlijn raadsman en politieverhoor ⁵
- Maatregelen voor minderjarigen (korpisleiding politie, april 2013) ⁶	- UN Minimum Standard Rules for the treatment of Prisoners (SMR)
- Convenant Politie – GGZ (20-12-2012)	- UN Rules on the Treatment of Women Prisoners and non-custodial measures for Women Offenders (Bangkok Rules) 2010
- Regeling Beheer Politie (2012)	- GGZ Hygiënerapport voor arrestantenverblijven
- Commissie van Toezicht Arrestantenzorg Rapportagemodel	- Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt ⁷
- Wetboek van Strafvordering	- Algemene Wet Bestuursrecht (AWB)
	- Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind / Beijing Rules en Havana Rules

¹ Eventuele aanvullende internationale regels, standaarden en IVenJ-verwachtingen zijn *cursief* genoteerd in het IVenJ-toetsingskader onder het kopje 'Internationale regels en verwachtingen IVenJ'.

² Zie vanaf bladzijde 19 het toetsingskader IGZ.

³ Dit besluit is vervallen per 1-1-2013. Deels is het besluit opgenomen in de Ambtsinstructie en Regeling Beheer Politie.

⁴ Algemeen Huishoudelijk Reglement Zorg voor en bejegening van ingeslotenen in politiecellencomplexen, Landelijke Kwaliteitskring Arrestantenzorg & Parketpolitie
Dit Huishoudelijk Reglement heeft tot doel uniforme, landelijke geldende (al dan niet wettelijk voorgeschreven) afspraken en processen weer te geven. Desondanks kan (behoudens de wettelijke voorschriften) worden afgeweken van dit reglement. Per eenheid kan de situatie verschillen.

⁵ EU-richtlijn is in oktober 2013 aangenomen en lidstaten dienen de richtlijn binnen drie jaar in nationale wetgeving te implementeren.

⁶ Maatregelen voor Minderjarigen.

⁷ Staatscourant 25 maart 2014, nr. 8284.

Toetsingskader IVenJ

RECHTSPOSITIE INGESLOTENEN	
criterium	Omschrijving
1. Rechtmatigheid insluiting/huisregels / info intake	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De aanhouding wordt verricht door iemand die daartoe bevoegd is.⁸ - De aangehoudene wordt voorgeleid aan een hulpofficier van justitie.⁹ - Een persoon kan alleen worden ingesloten in een politiecellencomplex indien deze persoon rehtens van zijn vrijheid is beroofd.¹⁰ - De politie informeert ingesloten en op een begrijpelijke wijze over de gang van zaken in het politiecellencomplex.¹¹ De huisregels voor minderjarigen zijn beschikbaar in voor hen begrijpelijke bewoordingen.¹² - De ingeslotene wordt geïnformeerd over zijn/haar rechten en plichten.¹³ Zoals bijvoorbeeld het recht op rechtsbijstand.¹⁴ - De ingesloten en heeft het recht om <u>voorafgaand</u> aan het verhoor met een advocaat te praten.¹⁵ - De ingeslotene kan na aanhouding (of insluiting) contact opnemen met een advocaat.¹⁶ - Indien de ingeslotene op grond van de Vreemdelingenwet is ingesloten en wordt opgehouden ter vaststelling van diens identiteit of in bewaring is gesteld, draagt de hulpofficier van justitie zorg voor het in kennis stellen van de piketcentrale en de IND.¹⁷

⁸ Artikel 141-142 Wetboek van Strafvordering.

⁹ Artikel 53 Wetboek van Strafvordering.

¹⁰ 3.1 Huishoudelijk Reglement (2012) p 5. Personen kunnen ook op sociale gronden worden ingesloten (crisis interventie) of voor vreemdelingenbewaring.

¹¹ Artikel 15.1 e) Besluit beheer regionale politiekorpsen. Minderjarigen hebben het recht om ook juridische bijstand te krijgen tijdens het verhoor indien hij/zij vóór het verhoor hierom hebben gevraagd. Wel mag er dan een vertrouwenspersoon (18 jaar of ouder) bij zijn. Zie ook EU Richtlijn nr 2012/13/EU PbEUL142.

¹² Punt 12 van de Maatregel Minderjarigen door de eenheidsleiding Politie. Deze maatregelen zijn genomen n.a.v. rapport Defence for Children International.

¹³ 3.5 Huishoudelijk Reglement (2012) p 7.

¹⁴ Artikel 18 van de Grondwet. Op 1 april 2010 trad de aanwijzing 'Rechtsbijstand Politieverhoor aangehouden verdachten (Salduz arrest) in werking. Aangehouden verdachten, zowel meerderjarig als minderjarig, hebben het recht gekregen om voorafgaand aan het politieverhoor maximaal dertig minuten met hun advocaat te overleggen. Van de politie wordt verwacht dat zij expliciet uitleg en toelichting geeft aan de verdachte over het recht op 'consultatiebijstand' (juridische bijstand). De bezoektijden van een advocaat zijn van 09.00 uur 's ochtends tot 21.00 uur 's avonds op werkdagen en in het weekeinde.

¹⁵ Bijstand van een advocaat tijdens het verhoor is nog geen recht van de verdachte. Volgens de Hoge Raad (uitspraak 1-4-2014) heeft Nederland tot november 2016 de tijd om Artikel 3 lid 2 (a) van EU-richtlijn te implementeren.

¹⁶ Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor.

¹⁷ 5.2.1 Huishoudelijk Reglement (2012) p 15.

	<ul style="list-style-type: none"> - Bij insluiting stelt de politie een familielid of een huisgenoot van een ingeslotene zo spoedig mogelijk op de hoogte van de insluiting. In het geval de ingeslotene minderjarig is, doet hij dit uit eigen beweging, indien de ingeslotene meerderjarig is, doet hij dit slechts op verzoek van de ingeslotene.¹⁸ - De ouders van minderjarigen worden erop gewezen dat zij dezelfde rechten hebben als een advocaat aangaande bezoek en telefonisch contact met hun minderjarige kind.¹⁹ - De politie informeert de Raad van de Kinderbescherming bij minderjarigen waar vroeghulp nodig is.²⁰ - De hulpofficier van justitie neemt onmiddellijk uit eigen beweging contact op met de Reclassering indien blijkt dat de ingeslotene de zorg heeft over minderjarigen, hulpbehoevenden of dieren.²¹ - Ingeslotenen in het kader van de Vreemdelingenwet hoeven geen enkele beperking te ondervinden, anders dan uit veiligheidsoverwegingen.²² - De ingeslotene heeft het recht om: <ul style="list-style-type: none"> - informatie te krijgen waarom hij/zij is aangehouden en wat er gaat gebeuren²³ - niet te antwoorden en om niet onder druk te worden gezet²⁴ - recht om te zwijgen²⁵ - De duur van de insluiting overschrijdt geen maximum termijnen.²⁶
	<p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Indien de ingeslotene een buitenlandse nationaliteit heeft informeert personeel over de mogelijkheid om contact op te nemen met de diplomatieke vertegenwoordiging.</i>²⁷

¹⁸ Artikel 27.1 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren (Ambtsinstructie). Artikel 272. 'Indien de omstandigheden de uitvoering van het eerste lid niet toelaten bij een ingeslotene die geen ingezetene is, wordt de ambassade of het consulaat van het land waarin de ingeslotene ingezetene is, op de hoogte gesteld van de insluiting'.

¹⁹ Punt 10, Maatregel Minderjarige door korpsleiding.

²⁰ Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt

²¹ 3.7.2 Huishoudelijk Reglement (2012), p 8.

²² 5.2.1 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 15.

²³ Artikel 53 lid 3 Wetboek van Strafvordering.

²⁴ Artikel 29 lid 1 Wetboek van Strafvordering.

²⁵ Artikel 29 lid 2 Wetboek van Strafvordering.

²⁶ Vasthouden maximaal 6 uur (Hierbij telt de tijd tussen 0.00 uur en 9.00 uur niet mee) / Inverzekeringstelling maximaal 3 dagen en verlenging van maximaal 3 dagen / Bevel tot bewaring (voorlopige hechtenis) duurt maximaal 14 dagen en kan niet worden verlengd / Bevel tot gevangenhouding geldt voor maximaal 90 dagen (in HvB). Het totale voorarrest kan dus uiterlijk 110 dagen duren (max 2 keer 3 dagen inverzekeringstelling; max 14 dagen bewaring; max 90 dagen gevangenhouding). Vreemdelingen mogen niet langer dan 120 uur vastzitten. In totaal kan een minderjarige van twaalf tot vijftien jaar maximaal negen dagen en vijftien uur in een politiecel doorbrengen. Voor minderjarigen van zestien en zeventien jaar oud is dit maximaal zestien dagen en vijftien uur.

²⁷ Artikel 36 Weense Verdrag inzake Consulaire betrekkingen.

	<ul style="list-style-type: none"> - Informatie is beschikbaar in een aantal gangbare buitenlandse talen.²⁸ - De ingeslotene tekent dat hij/zij de informatie heeft begrepen en bekend is met zijn/haar rechten.²⁹³⁰ Bij weigering wordt hiervan een aantekening gemaakt. - De duur van de insluiting begint op het moment van aanhouding.
2. Regime	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De ingeslotene heeft het recht om tenminste 2 keer per etmaal te luchten (tenzij het politiecellencomplex geen luchtplaats heeft).^{31_32}. - Met inachtneming van het bij of krachtens de wet bepaalde treft de eenheidsleiding een regeling met betrekking tot het roken, de ontspanning, het telefoneren en het ontvangen van bezoek van de ingeslotene.³³ - Op aanvraag zijn (religieuze) boeken en tijdschriften³⁴ verkrijgbaar.³⁵
3. Huisvesting	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De cel³⁶ is voorzien van een tafel, een stoel, een bed en een toilet.³⁷ - Het politiecellencomplex is zodanig ingericht dat geen gelegenheid wordt gegeven tot ontvluchting, vernieling, brandstichting of zelfdoding.³⁸ - Er is een mogelijkheid om te douchen (buiten cel).³⁹

²⁸ EU wetgeving (op 27 april 2012 door EU ministers van Justitie goedgekeurd, binnen 3 jaar rechtstreekse werking op Nederlandse wetgeving. Zie voor meer informatie:

<http://www.juridischkennisportaal.nl/wiki/strafrecht/verklaring-verdachte/eu-richtlijn-rechten-verdachten.htm>. De verklaring van rechten bevat praktische gegevens over de rechten van arrestanten en gedetineerden. Het gaat om informatie over: het zwijgrecht, het recht op een advocaat, het recht op informatie over de tenlastelegging, het recht op vertaal- en tolkdiensten, indien de betrokkene de proces taal niet verstaat, het recht om na aanhouding snel te worden voorgeleid, het recht om iemand anders in kennis te stellen van de arrestatie of de detentie.

²⁹ CPT Standaard, zie The CPT's Standards on Police and Pre-trial Custody, APT 2002, blz 13.

²⁹ CPT Standaard.

³⁰ Volgens expertgroep Arrestantenzorg gebeurt dit niet in de praktijk en zijn hier ook geen instructies voor.

³¹ Artikel 15.2 Besluit.

³² De minderjarige wordt niet tegelijkertijd met een meerderjarige gelucht (zie punt 5 van de Maatregel Minderjarigen).

³³ Artikel 15.4 Besluit.

³⁴ In het cellencomplex is jeugdlectuur beschikbaar en de ouders van een minderjarige arrestant mogen studiemateriaal meebrengen (Punt 8 en 9 van de Maatregel minderjarigen door korpsleiding politie.

Toevoeging IJZ: eventueel mogelijkheid tot het maken van huiswerk.

³⁵ 4.2.5 en 54.2.6 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 11 en 12.

³⁶ Variërend van 'gewone' cel tot dronkenmans-cel, isoleercel, observatiecel, familie-cel, claustrofobie-cel etc.

³⁷ Artikel 9 Regeling politiecellencomplex (Regeling).

³⁸ Artikel 2.1 Regeling.

- Er is een buitenruimte waar ingeslotenen kunnen luchten.⁴⁰
- De cel biedt zo veel mogelijk zicht op dag- en nachtcyclus.⁴¹
- De cel is voorzien van een lichtpunt.⁴²
- De cel is voorzien van een communicatie-installatie waarmee vanuit de cel te allen tijde contact met de bewaking kan worden verkregen.⁴³ Dit geldt ook voor de observatiecel, verhoor- en ophoudkamers.
- De cel kan verwarmd worden tot 22°C.⁴⁴
- De ventilatievoud in een cel is minimaal $11 \times 10^3 \text{ m}^3$ per seconde.⁴⁵
- Een observatiecel heeft een vlakke vloer, bevat geen meubilair en is voorzien van een camera.⁴⁶
- In de deur van de ophoudkamer is een opening, voorzien van slagvast glas.⁴⁷
- Een cel is ongeschikt voor insluiting als: de oproepinstallatie niet werkt; de verlichting defect is; het ingebouwde toilet defect is; de brandmelder defect, of als de cel in vervuilde toestand is achtergelaten.⁴⁸
- Iedere cel dient dagelijks gereinigd te worden, tenzij deze na het vertrek van de ingeslotene is schoongemaakt en niet meer in gebruik is genomen. De cel wordt buiten gebruik gesteld indien deze in vervuilde toestand is achtergelaten, totdat deze is gereinigd.⁴⁹
- De breedte van de ruimten en gangen in het politiecellencomplex is ten minste 1,40 m.⁵⁰

³⁹ Artikel 4.2. Het politiecellencomplex bevat een doucheruimte, waarin de temperatuur van het uitstromende water maximaal 40 °C is.

⁴⁰ Artikel 15.2 Besluit: 'Tenzij het politiecellencomplex geen luchtplaats heeft, draagt de eenheidsleiding er zorg voor dat de ingeslotene tweemaal daags wordt gelucht'. Artikel 3.1 Regeling: 'Het politiecellencomplex heeft als luchtruimte een buitenruimte met een oppervlakte van ten minste 30 m², waarin begrepen een vierkant van 10 m²'. Artikel 3.2 Regeling: 'De luchtruimte is voorzien van een rasterwerk dat aansluit op een overkapping. De overkapping biedt voldoende bescherming tegen neerslag en beslaat maximaal een derde deel van de totale luchtruimte'.

⁴¹ Artikel 6.1 Regeling 'Een cel is voorzien van lichtopeningen, die zodanig in de binnen- of buitenmuren zijn aangebracht dat de ingeslotene de dag- en nachtcyclus kan waarnemen'.

⁴² Artikel 6 Regeling.

⁴³ Artikel 7 Regeling.

⁴⁴ Artikel 8 Regeling.

⁴⁵ Artikel 8.2 Regeling.

⁴⁶ Artikel 10 Regeling. Aandachtspunt van SPT om te kijken of er ook toezicht is op de beelden, of er een reactie komt indien er een calamiteit is en of het beeldmateriaal wordt bewaard, en zo ja, hoe lang.

⁴⁷ Artikel 11.2 Regeling.

⁴⁸ 3.8.1 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 9.

⁴⁹ 6.1 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 16.

⁵⁰ Artikel 4.1, Regeling Politiecellencomplex

	<ul style="list-style-type: none"> - De minderjarige (<18 jaar) verblijft niet samen met meerderjarigen/volwassenen in dezelfde cel.^{51- 52} Per kindgerichte cel mag slechts één minderjarige arrestant worden ingesloten.⁵³ - Het voertuig/de cellenbus waar arrestanten in worden vervoerd dient te voldoen aan de voorschriften.⁵⁴ Het voertuig dient te zijn aangemeld en goedgekeurd door de Rijksdienst voor Wegverkeer.
	<p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>De cel is voldoende ruim, tenminste 6 m².</i>⁵⁵ - <i>De cel, gemeenschappelijke ruimtes (douches, luchtkooi, recreatie etc) zijn voldoende onderhouden, schoon en hygiënisch.</i> - <i>De politie controleert periodiek de hygiëne van de cellen.</i> - <i>Indien mogelijk is de cel is voorzien van een radio.</i> - <i>Indien mogelijk is er een cel met raam in deur voor ingeslotenen met claustrofobie.</i> - <i>Een ophoudkamer is voorzien van een stoel/bank, oproepinstallatie/bel en raam.</i> - <i>Op het politiebureau zijn faciliteiten waar ingeslotenen met een fysieke beperking/rolstoel gebruik van kunnen maken.</i> - <i>Mannen en vrouwen worden niet in dezelfde ruimte geplaatst (ook niet tijdens het luchten).</i>⁵⁶ - <i>Minderjarigen en volwassenen worden niet in dezelfde ruimte geplaatst (ook niet tijdens het luchten).</i>⁵⁷ - <i>De cel, het matras en toilet worden dagelijks huishoudelijk gereinigd en na iedere arrestant. De cel wordt gereinigd en gedesinfecteerd na verontreiniging met zichtbaar bloed. Er is voldoende toiletpapier aanwezig. Het matras is voorzien van een met water afneembare matrashoes. Per persoon wordt er een nieuw lakenset van papier of katoen verstrekt. Per persoon wordt er een schone (wegwerp)dekenset verstrekt.</i>⁵⁸

⁵¹ 5.1.3 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 14 en punt 5 Maatregel Minderjarigen. Dit geldt ook voor transport (zie punt 13 van de Maatregel Minderjarigen: een minderjarige wordt tijdens transport niet in hetzelfde compartiment vervoerd met volwassenen). Het transport van minderjarigen wordt zodanig georganiseerd dat de wachttijd wordt beperkt tot een minimum en het transport vlot verloopt (punt 14 van de Maatregel Minderjarigen).

⁵² Behalve als het gaat om kleine kinderen in het gezelschap van hun moeder/ouder.

⁵³ Punt 6 Maatregel Minderjarigen.

⁵⁴ Conformiteitenlijst eisen DV&O.

⁵⁵ CPT Standaard.

⁵⁶ Regel 8 (a) UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (SMR).

⁵⁷ Artikel 37 Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

⁵⁸ GGZ Norm 2.1 uit Hygiënerapport voor arrestantenverblijven.

4. Verzorging	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingesloten kunnen beschikken over slaapgelegenheid en sanitair.⁵⁹ - Iedere ingeslotene heeft bij binnenkomst recht op een schoon gewassen deken, een kussen en een lakenpakket. Een matras behoort tot de standaarduitrusting van een politiecel en blijft ook overdag in de cel aanwezig. Op verzoek wordt een tweede deken verstrekt. Matrassen en kussens dienen na ieder gebruik gereinigd te worden.⁶⁰ - Eten en drinken wordt verstrekt in overeenstemming met medische en levensbeschouwelijke of godsdienstige eisen.⁶¹ - Iedere ingesloten krijgt iedere dag 1 warme maaltijd en ten minste 2 broodmaaltijden verstrekt. Indien de ingeslotene langer dan 48 uur een maaltijd weigert wordt de bevoegde medische instantie hiervan in kennis gesteld. Gedurende de Ramadan worden de tijden van verstrekking van maaltijden aangepast voor die ingesloten die daarop prijs stellen. Bij langdurig transport van de ingesloten wordt aan de te vervoeren ingesloten een extra broodmaaltijd meegegeven.⁶² - Ingesloten hebben het recht op tenminste 4 keer per dag drinken (koffie, thee of indien aanwezig melk).⁶³ - Iedere ingesloten kan dagelijks douchen. Tijdens het douchen krijgt de ingeslotene een schone handdoek, zeep en eventueel shampoo. Na het douchen wordt de ingeslotene in de gelegenheid gesteld schone kleding aan te trekken.⁶⁴ - Ingesloten kunnen zich op hun verzoek scheren.⁶⁵ - Ingesloten die overnachten in een cellencomplex krijgen de beschikking over een eigen tandenborstel en tandpasta.⁶⁶ - Op verzoek kan bijstand verleend worden door een erkend geestelijke verzorger.⁶⁷

⁵⁹ Artikel 15.1 a) en c) Besluit.

⁶⁰ 4.1.1. Huishoudelijk Reglement (2012) blz 10.

⁶¹ Artikel 15.1 a) Besluit.

⁶² 4.1.2 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 10.

⁶³ 4.1.3 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 10.

⁶⁴ 4.1.4 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 10.

⁶⁵ 4.1.5 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 10.

⁶⁶ 4.1.6 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 11.

⁶⁷ 4.2.6 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 11.

	<p><i>Internationale regels en verwachting IVenJ</i></p> <p>- De ingeslotene krijgt voeding met redelijke tussenpozen.⁶⁸</p>
5. Contact buitenwereld	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De politie biedt ingeslotenen de mogelijkheid om contact te maken met derden en bezoek te ontvangen.⁶⁹ - De advocaat heeft vrije toegang tot cliënt en het contact (zowel mondeling als schriftelijk) is niet aan toezicht onderworpen.⁷⁰ - De ingeslotenen heeft geen recht op een advocaat tijdens het verhoor.⁷¹ - Minderjarigen mogen door hun ouders bezocht worden gelijk de raadsman toegang heeft tot zijn cliënt.⁷² - De bezoekerimte moet gelegenheid bieden tot fysiek contact (zonder beperkingen door bijvoorbeeld een glaswand) tussen ouder en minderjarige, tenzij de omstandigheden zich daartegen verzetten (aard delict, gemoedstoestand, etc). De politie houdt het recht tot vooraf fouilleren.⁷³ - Tenzij het belang van het onderzoek zich daar tegen verzet is het de ingeslotene toegestaan te telefoneren met een ter beschikking gestelde telefoon.⁷⁴ <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Contact tussen ouder en kind vindt niet plaats achter glas.⁷⁵ - De minderjarige kan bezoek krijgen van een vertegenwoordiger van de Raad voor de Kinderbescherming.⁷⁶

⁶⁸ Regel 22.4 van de Europese gevangenisregels.

⁶⁹ Artikel 15.4 Besluit.

⁷⁰ Artikel 50 Wetboek van Strafvordering. In het Huishoudelijk Reglement staat dat de raadsman zijn cliënt alleen kan spreken onder het vereiste toezicht en met inachtneming van de huishoudelijke reglementen. Zo dient de advocaat bijvoorbeeld zijn/haar telefoon in te leveren (zie blz 8 punt 3.7.3. Huishoudelijk Reglement).

⁷¹ In Huishoudelijk Reglement onder 3.7.1 (blz 8). De Hoge Raad heeft in een uitspraak op 1-4-2014 aangegeven dat lidstaten van de EU tot 27 november 2016 de tijd hebben om deze richtlijn in te voeren. Het feit dat het EHRM in een aantal concrete zaken heeft beslist dat het ontbreken van verhoorbijstand meebracht dat de verdachte geen eerlijk proces had, leidt er niet toe dat de Hoge Raad zelf zo'n algemene regeling kan opstellen. Wel wordt de wetgever aangespoord de invoering van een wettelijke regeling voortvarend ter hand te nemen. Mocht een wettelijke regeling uitblijven dan sluit de Hoge Raad niet uit dat hij in de toekomst een andere afweging zal maken over de reikwijdte van het recht op bijstand tijdens het verhoor.

⁷² 4.2.4 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 11.

⁷³ Punt 11 van de Maatregel Minderjarigen door korpsleiding.

⁷⁴ 4.2.8 Huishoudelijk Reglement (2018) blz 12.

⁷⁵ Uitspraak Nationale Kinderombudsman in rapport 2012/17.

⁷⁶ Defence for Children International, Op het politiebureau en jonger dan 18 jaar? - Wegwijzer over je rechten en plichten (2011), p 3.

6. Toegang tot zorg	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingeslotenen krijgen de noodzakelijke medische zorg.⁷⁷ - Om verzekerd te zijn van zorg sluit de politie een regeling met artsen in de regio.⁷⁸ - Ingeslotenen kunnen ook hun eigen arts om medische zorg vragen.⁷⁹ - Medicijnen (behalve anticonceptie) worden alleen verstrekt op voorschrift van arts of psychiater. Van verstrekking wordt een registratie bijgehouden.⁸⁰ - De ambtenaar legt geen beperkingen op aan de arts bij het onderzoek en de behandeling. Hij volgt de aanwijzingen van de arts over de zorg op en registreert de door de arts gegeven aanwijzingen.⁸¹ - Van de observatiecel dient zeer terughoudend gebruik gemaakt te worden. Het dient alleen voor de bescherming van de ingeslotene zelf. De beslissing tot plaatsing neemt de hulpofficier van justitie. Het verblijf dient zo kort mogelijk te zijn.⁸² Bij een verblijf van langer dan 24 uur dient de bevoegde medische instantie te beslissen of het verblijf moet worden voortgezet.⁸³ - Na toestemming van de hulpofficier van justitie kunnen ingeslotenen door een camera permanent geobserveerd worden. Dit is alleen geoorloofd in die gevallen waarin sprake is van een zodanige dreiging van gevaar voor het leven of de veiligheid van de betrokkene. De ambtenaar doet aan de betrokkene mededeling van de permanente camera-observatie en maakt aantekening van de permanente camera-observatie.⁸⁴ - Geïntoxiceerden hebben het recht op zo spoedig mogelijke medische behandeling.⁸⁵ - Indien afwijkend gedrag leidt tot gevaar voor de ingeslotene zelf, verzorgers en derden, dient onverwijld contact
---------------------	--

⁷⁷ Artikel 15.1 d) Besluit.

⁷⁸ Artikel 15.3 Besluit. Naar aanleiding van rapport Nationale Ombudsman is er een nieuw protocol gekomen met daarin ook aandacht voor inzet van verpleegkundigen, en dat zij niet als 'alternatief' voor artsen dienen. In december 2012 heeft de politie een convenant gesloten met de GGZ over de zorg aan verwarde personen in een crisissituatie. De politie is verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde, het wettelijk begrenzen van overlast en het veiligstellen van situaties. De GGZ is verantwoordelijk voor een snelle beoordeling bij een vermoeden van psychiatrische problematiek, het op indicatie organiseren en bieden van het juist zorgaanbod, en het adviseren van de betrokkenen. De niet-spoedeisende zorg voor langere termijn is een taak van de GGZ en overige hulpverleners. De politie heeft met de GGZ afgesproken dat zij vanuit haar kerntaak ondersteunend, signalerend, adviserend en doorverwijzend zal optreden. Met een verward persoon een persoon wordt bedoeld waarbij een redelijk vermoeden bestaat van een ernstige stoornis van het oordeelsvermogen.

⁷⁹ Artikel 32 Ambtsinstructie. Volgens de CPT waren veel politiefunctionarissen niet op de hoogte van deze instructie.

⁸⁰ 4.3.5 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 14.

⁸¹ Artikel 33 Ambtsinstructie

⁸² Heeft de politie speciaal beleid ontwikkeld voor hongerstakers? (klacht ombudsman 2009/117).

⁸³ 3.8.2 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 9.

⁸⁴ Artikel 31 Ambtsinstructie.

⁸⁵ Artikel 25 Ambtsinstructie voor Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar/ 5.1.1 Huishoudelijk Reglement (2010) blz 14.

	<p>opgenomen te worden met een arts of psychiater. Aanwijzingen van de arts/psychiater worden onverkort uitgevoerd. Er dient gestreefd te worden naar een zo kort mogelijk verblijf in een cellencomplex.⁸⁶</p> <p>- De arts wordt actief geïnformeerd als een minderjarige met gedragscomplicaties in verzekering wordt gesteld en/of de nacht in een politiecel moet doorbrengen.⁸⁷</p>
	<p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <p>- Arrestantenverzorgers maken een inschatting van de medische toestand van ingeslotenen en informeren de bevoegde medische instantie indien nodig.</p>
7. Beklag	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <p>- Ingeslotenen kunnen een klacht indienen over de inrichting, zorg en bejegening conform de klachtenprocedure.⁸⁸</p> <p>- Er is een Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA) met als taak⁸⁹:</p> <p>a. toezicht te houden op de arrestantenzorg in de politiecellen(complexen) in de regionale eenheid, waaronder tevens begrepen de politiecellen(complexen) van de Landelijke eenheid politiediensten gelegen in het gebied van de regionale eenheid;</p> <p>b. jaarlijks uiterlijk 1 maart rapport uit te brengen aan de korpschef over haar werkzaamheden en bevindingen, overeenkomstig een door de korpschef in afstemming met de voorzitters van de commissies vastgesteld model. De commissie brengt deze rapportage ook ter kennis aan de politiechef en burgemeesters binnen de eenheid. Dit rapport is openbaar.</p> <p>c. gevraagd en ongevraagd aan de korpschef advies uit te brengen en inlichtingen te geven omtrent aangelegenheden betreffende de arrestantenzorg;</p> <p>- De politiechef stelt via de secretaris de CTA, ter informatie, in kennis van alle klachten die door ingeslotenen over hun behandeling worden ingediend.⁹⁰</p> <p>- Individuele klachten over het politieoptreden worden ingediend bij de Commissie voor de Politieklachten.⁹¹</p> <p>- De CTA kan klachten van ingeslotenen behandelen.⁹²</p>

⁸⁶ 5.1.2 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 14.

⁸⁷ Punt 7 Maatregel Minderjarigen.

⁸⁸ 8. Huishoudelijk Reglement (2012) blz 16, artikel 9.1,1 Algemene Wet Bestuursrecht (AWB).

⁸⁹ Artikel 3 Regeling toezicht arrestantenzorg (2013)

⁹⁰ Artikel 6 Regeling toezicht arrestantenzorg (2013).

⁹¹ 8.1 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 17.

⁹² Zoals voorheen het geval was volgens artikel 16a Besluit. Volgens de toelichting op de regeling toezicht arrestantenzorg speelt de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA) in de behandeling geen rol maar wordt wel door de klachtencoördinator op de hoogte gesteld van ingediende klachten betreffende de arrestantenzorg, zodat zij met eventuele aandachtspunten uit een klacht rekening kan houden bij haar werkzaamheden.

Bejegening ingesloten

<p>1. Registratie/screening / melding</p>	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De politie registreert de volgende gegevens van ingesloten: ⁹³ <ul style="list-style-type: none"> a. volledige personalia en aliaassen; b. geboortegegevens, nationaliteit en spreektaal; c. adresgegevens, telefoonnummer en postcode; d. de reden van insluiten; e. datum en tijdstip van aanvang en einde van de insluiting; f. plaats van de insluiting; g. dieet of voedselbeperking op medische of levensbeschouwelijke gronden; h. medicijngebruik en verstrekking van medicijnen; i. de tijdstippen van het verstrekken van maaltijden, het luchten en het douchen of wassen, en j. het tijdstip van controle tijdens de nachtelijke uren. - Naast registratie van persoonlijke gegevens vindt ook rapportage plaats van de verrichte verzorgingshandelingen, handelingen in het kader van het opsporingsonderzoek en transport. ⁹⁴ - Registratie van alle gegevens vindt plaats in het daarvoor binnen ons korps gestandaardiseerde geautomatiseerde bedrijfsprocessensysteem. ⁹⁵ Registratie vindt dusdanig plaats dat duidelijk is welke politieambtenaar een bepaalde handeling heeft uitgevoerd. ⁹⁶ - In geval van overlijden of poging tot zelfdoding van een ingeslotene draagt de eenheidsleiding er zorg voor dat het openbaar ministerie hiervan onverwijld in kennis wordt gesteld en dat aan de Minister een schriftelijk rapport ⁹⁷ wordt gezonden. ⁹⁸ - Bij vermoeden van overlijden van een ingesloten wordt onmiddellijk de bevoegde medische instantie gewaarschuwd. Iedere eenheid stelt een protocol op van handelen. ⁹⁹ - Indien een ambtenaar geweld heeft aangewend, dienen de feiten en omstandigheden dienaangaande, alsmede de gevolgen hiervan, onverwijld aan zijn meerdere gemeld te worden. ¹⁰⁰
---	--

⁹³ Artikel 12 Regeling.

⁹⁴ Artikel 3.2 Dienstinstructie Arrestantenverzorging Amsterdam

⁹⁵ Artikel 12 Regeling Politiecellencomplexen

⁹⁶ Artikel 3.2 Dienstinstructie Arrestantenverzorging Amsterdam

⁹⁷ Van iedere poging tot zelfdoding wordt het 'Modelmeldingsformulier sterfgevallen en pogingen tot zelfdoding', zoals vastgesteld bij de ministeriële regeling van 20 april 1994, kenmerk EA94/U898 en 430280/594/GBJ, ingevuld en verzonden naar het Ministerie van Veiligheid en Justitie (Artikel 15 lid 7 Besluit beheer regionale politiekorpsen)

⁹⁸ Artikel 15.7 Besluit.

⁹⁹ 7.2 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 16. Volgens het rapport 'De politie een zorg!' van de Rijksrecherche overleden er gemiddeld in de periode 2000-2004 jaarlijks 7,4 personen in een politiecel. Slachtoffers van suicide overleden vooral overdag en slachtoffers van intoxicatie en natuurlijke dood voornamelijk 's nachts.

¹⁰⁰ Artikel 17.1 Ambtsinstructie.

	<p>- De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.¹⁰¹</p> <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ en IJZ</i></p> <p>- De politie registreert de volgende bijzonderheden:¹⁰²</p> <p>a. fysieke gezondheid (evt. verwondingen)</p> <p>b. mentale gezondheid (psychische gesteldheid)</p> <p>c. sociale gezondheid (aanspreekbaarheid)</p> <p>d. wel/niet contact met advocaat / arts / consulaat / familie</p> <p>e. wel/niet gegeten, inname medicijnen</p> <p>f. wel/niet ondervraagd.</p> <p>g. contactgegevens van de ouders indien de ingeslotene minderjarig is.</p> <p>- Bijzonderheden met betrekking tot het verblijf van de ingeslotenen worden gerapporteerd en zo nodig uitgewisseld.</p> <p>- Gebruik van vrijheidsbeperkende middelen in de cel (boeien, valhelm etc) wordt gerapporteerd.</p> <p>- De IVenJ wordt op de hoogte gesteld van piketmeldingen. In geval van calamiteiten van medische aard wordt naast de IVenJ ook de IGZ geïnformeerd.</p>
2. Bejegening	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <p>- Tijdens iedere dienst wordt een arrestantenverzorger, eventueel de chef van Dienst, aangewezen die speciale aandacht en verantwoordelijkheid heeft voor de minderjarige arrestanten.¹⁰³</p> <p>- In de bejegening van minderjarigen wordt rekening gehouden met de leeftijd (categorisering 12-minner, 12-16, 16-17 jarigen).¹⁰⁴</p> <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <p>- De politie¹⁰⁵ bejegt arrestanten respectvol en humaan (vanaf moment van aanhouding, transport, verblijf bij de politie tot en met overplaatsing/vrijlating¹⁰⁶).</p> <p>- Personeel gebruikt zo min mogelijk geweld. Indien er geen alternatief is gebruikt de politie alleen technieken die via training zijn</p>

¹⁰¹ Artikel 22 Ambtsinstructie voor de Politie.

¹⁰² CPT Standaard.

¹⁰³ Punt 3 van de Maatregel Minderjarigen zoals opgesteld door de Eenheidsleiding politie.

¹⁰⁴ Punt 4 van de Maatregel Minderjarigen.

¹⁰⁵ Inclusief door de politie ingehuurd personeel zoals medewerkers DV&O.

¹⁰⁶ Inclusief overdracht van minderjarigen aan hun ouders/verzorgers.

	<p><i>aangeleerd¹⁰⁷ en zo kort en beperkt mogelijk. Personeel is ook zeer terughoudend in het gebruik van vrijheidsbeperkende middelen.¹⁰⁸ Gebruik van vrijheidsbeperkende middelen dient gerapporteerd te worden.</i></p> <p><i>- Er is speciaal beleid voor omgang met kwetsbare groepen ingeslotenen zoals minderjarigen¹⁰⁹, vrouwen, vreemdelingen, verslaafden en arrestanten met een psychotische aandoening.</i></p> <p><i>- Personeel is getraind in omgang met kwetsbare groepen ingeslotenen en met agressiviteit.¹¹⁰ Personeel vraagt pro-actief naar de specifieke behoeften van kwetsbare ingeslotenen.</i></p> <p><i>- In de fase van inverzekeringstelling van minderjarigen en vreemdelingen kijkt de politie actief naar alternatieven voor vrijheidsbeneming en zet deze ook zo veel mogelijk in. Ook zet de politie bij minderjarigen bemiddeling en herstelrecht in.</i></p>
3. Controle	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <p><i>- Bij insluiting in een politiecel wordt iedere arrestant aan een insluitingsfouillering onderworpen.¹¹¹</i></p> <p><i>- Indien de hulpofficier van Justitie daartoe opdracht geeft kan het lichaam ook onderzocht worden (door een arts).¹¹²</i></p> <p><i>- Onderzoek aan het lichaam en inname van kleding wordt uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht.^{113 114}</i></p> <p><i>- Alle goederen die in bewaring worden genomen worden geregistreerd en goederen van waarde¹¹⁵ worden in een waarde-envelop/zak gedaan en afgesloten bewaard. De ingeslotene tekent hiervoor en krijgt er een afschrift van.¹¹⁶ Het nummer van de waarde-envelop/zak wordt in de administratie vermeld.¹¹⁷</i></p> <p><i>- Bij grootschalig optreden in het kader van de openbare orde, zoals demonstraties en voetbalwedstrijden, waarbij grotere aantallen arrestanten tegelijkertijd worden aangehouden en bij een cellencomplex zullen worden aangeleverd, kunnen deze verdachten zonder</i></p>

¹⁰⁷ Artikel 4 b. Ambtsinstructie voor de politie. Zie ook rapport Nationale Ombudsman, Verantwoord Politiegeweld, nr 2013/055, 2 juni 2013

¹⁰⁸ Artikel 22 Ambtsinstructie voor de politie.

¹⁰⁹ De IJZ verwacht dat de politie de minderjarigen op hun gemak stellen en los van de momenten dat ze verhoord worden of mogen luchten een praatje maken.

¹¹⁰ Opmerking van Defence for Children International dat minderjarigen veelal worden verhoord door politieambtenaren en officieren van justitie die daarvoor niet speciaal zijn getraind.

¹¹¹ 3.2 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 5. Visitatie blijkt uit bezoek politiecellencomplex Haaglanden verboden. Tijdens een bezoek aan het cellencomplex bij het hoofdbureau van politie in Amsterdam bleek dat ingeslotenen eigenlijk nooit worden gevisiteerd. Volgens arrestantenverzorgers mag alleen gevisiteerd worden door een arts indien daartoe opdracht is gegeven door de hulpofficier van justitie.

¹¹² Artikel 8.4 Politiewet 1983

¹¹³ Artikel 20 Ambtsinstructie voor de politie.

¹¹⁴ De ingeslotene dient zich slechts te ontkleden indien de kleding tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid en/of gezondheid van de betrokkene of anderen kan vormen én de hulpofficier van justitie daarvoor toestemming heeft gegeven, of een arts daartoe heeft geadviseerd. Aan de ingeslotene wordt dan vervangende kleding verstrekt. (Artikel 29 Ambtsinstructie voor de Politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar)

¹¹⁵ Zoals: identiteitspapieren; geld en betaalmiddelen; sieraden, ongeacht van welk materiaal; horloges en mobiele telefoons.

¹¹⁶ 3.3 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 6-7.

¹¹⁷ Artikel 3.4 Dienstvoorschrift Arrestantenzorg Amsterdam

	<p>aan een insluiting- of veiligheidsfouillering te zijn onderworpen, in afwachting van hun insluiting, worden opgehouden in een daartoe ingerichte ruimte of passantenverblijf.¹¹⁸</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij insluiting wordt de kleding van ingeslotene doorzocht op aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid kunnen vormen.¹¹⁹ Deze voorwerpen worden in bewaring genomen. - De ingeslotene dient zich alleen te ontkleden indien de kleding een gevaar kan opleveren voor zichzelf, anderen of voor de gezondheid. Hiervoor is toestemming nodig van een hulpofficier van justitie en/of arts. Vervangende kleding wordt in dat geval verstrekt.¹²⁰ - Afgenomen kleding wordt bewaard en geregistreerd.¹²¹ - Wanneer een ingeslotene een oproep doet dient de toezichthouder hierop onverwijld te reageren.¹²² - Iedere ingeslotene wordt in de nachtelijke uren om de twee uur gecontroleerd en overdag eenmaal. Indien er sprake is van medische klachten is dat vaker.¹²³ De ambtenaar controleert de ingeslotene regelmatig. Als de arts is gewaarschuwd, gebeurt dit ten minste elk kwartier. Als medische hulp is verstrekt, gebeurt dit zo vaak als de arts heeft voorgeschreven. Als geen medische hulp noodzakelijk wordt geacht, gebeurt dit eenmaal per twee uur. De ambtenaar registreert de observaties.
	<p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Medicijnen van ingeslotenen worden zorgvuldig opgeborgen.</i>
Veiligheid	

¹¹⁸ Artikel 3 lid 9 (1) Dienstinstructie Arrestantenzorg Amsterdam

¹¹⁹ Bijvoorbeeld: aanstekers, lucifers, medicijnen en scherpe voorwerpen, zoals messen en priemen. Voorwerpen als brillen, contactlenzen en kunstgebit kunnen in het algemeen worden beschouwd als ongevaarlijk, tenzij er zeer bijzondere omstandigheden zijn, nauw samenhangend met de persoon van de ingeslotene, op grond waarvan aanleiding bestaat deze voorwerpen wel in bewaring te nemen (blz 5 uit CTA-rapportagemodel).

¹²⁰ Artikel 29 Ambtsinstructie.

¹²¹ Artikel 30 Ambtsinstructie.

¹²² 4.2.2. Huishoudelijk Reglement (2010) blz 11.

¹²³ Artikel 34 Ambtsinstructie Politie en 4.3.1 Huishoudelijk Reglement (2010) blz 12. Wekken van de persoon is niet nodig.

<p>1. Beveiligings- voorzieningen en -toezicht</p>	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is voor het politiecellencomplex een ontruimingsplan dat is goedgekeurd door de brandweercommandant van de gemeentelijke brandweer.¹²⁴ - Er zijn camera's geplaatst op kwetsbare ruimtes waaronder ondervragingsruimte.¹²⁵ - De Korpschef zorgt voor de aanwezigheid van een deugdelijk bedrijfsnoodplan alsmede voor de instructie en oefening, van een ieder die bij de zorg van ingesloten en betrokken is.¹²⁶ - De eenheidsleiding draagt er zorg voor dat voldoende maatregelen zijn genomen om de bedrijfshulpverleningstaken, bedoeld in artikel 15, tweede lid, van de Arbeidsomstandighedenwet op adequate wijze te vervullen.¹²⁷ <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>De politie treft maatregelen zodat ingesloten en personeel zich veilig voelen.</i> - <i>De politie organiseert periodiek ontruimingsoefeningen in samenwerking met o.a. brandweer.</i> - <i>Er zijn voldoende BHV'ers in dienst en personeel is bekend wie zij zijn.</i>¹²⁸ - <i>De medewerkers zijn goed op de hoogte van de mogelijkheden waarop infectieziekten kunnen worden overgebracht, van het bijt-, krab- en prikaccidenten protocol en van het belang van vaccinatie tegen Hepatitis B.</i>¹²⁹ - <i>Bij de gebouwen met nachtverblijf is er een 24-uurs bewaakte post aanwezig. Van hieruit is er direct, of indirect via camera's, visueel toezicht mogelijk op de gangen waaraan de cellen zijn gelegen. Er zijn voldoende personeelsleden aanwezig. Het personeel is BHV opgeleid.</i>¹³⁰ - <i>Het is verboden om een vuurwapen/peperspray te dragen bij plaatsen waar zich arrestanten kunnen bevinden.</i>
Einde insluiting / overdracht	

¹²⁴ Artikel 2.3 Regeling.

¹²⁵ CPT standaard.

¹²⁶ 2.4 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 4.

¹²⁷ Artikel 2 Regeling

¹²⁸ CTA-rapportagemodel, p 4.

¹²⁹ GGZ norm 1.2 uit Hygiënerapport voor arrestantenverblijven (www.ggd Kennisnet.nl).

¹³⁰ Arbo-verplichting en opmerking in publicatie 'Brandveiligheid in cellen en cellengebouwen – Wetsinterpretatie, Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid Nibra, Arnhem (2009), p 86.

1. Einde insluiting	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De ambtenaar zorgt ervoor dat bij de invrijheidstelling van een persoon die zichzelf niet kan verplaatsen, vervoer en begeleiding voor die persoon beschikbaar is.¹³¹
2. Overdracht	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij overdracht van de ingeslotene naar een andere eenheid wordt een uitdraai gemaakt van de arrestantenadministratie en deze wordt ter beschikking gesteld van het regiokorps waaraan de ingeslotenen wordt overgedragen.¹³² - De ingeslotene krijgt bij overplaatsing geneesmiddelen en registraties en rapportage arts mee voor arts die de behandeling over zal nemen.¹³³ <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij overplaatsing naar een ander politiebureau / justitiële inrichting (huis van bewaring, detentiecentrum¹³⁴, justitiële jeugdinrichting of forensische zorg instelling) dient het politiebureau een rapportage met bijzonderheden over de ingeslotene over te dragen. Ook dient de vervoersdienst actief te worden geïnformeerd. Deze rapportage bevat tenminste informatie over de aanwezigheid van verslavingsproblematiek, psychiatrische problematiek, suïcide- en vluchtgevaar en overige bijzonderheden met betrekking tot het verblijf van ingeslotene.
Personeel en Organisatie	
1. Personele zorg en -inzet	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ambtenaar van politie is belast met leiding van politiecellencomplex en toezicht op de ingeslotenen.¹³⁵ - Er is een instructie vastgesteld voor personeel, niet zijnde ambtenaren van politie, belast met de zorg voor ingeslotenen.¹³⁶ - Personeel, waaronder arrestantenverzorgers, opsporingsambtenaren en in het bijzonder de hulpofficier van justitie, is voldoende opgeleid, gecertificeerd en krijgt periodiek bijscholing.¹³⁷ - Met de zorg voor ingeslotenen in een cellencomplex zijn voor zover mogelijk arrestantenverzorgers belast. Deze personen zijn in het bezit van het politiediploma, het certificaat Politie-surveillant of het geldige certificaat Bijzonder Opsporingsambtenaar (BOA).

¹³¹ Artikel 36 Ambtsinstructie.

¹³² 9.1 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 17.

¹³³ Artikel 35 Ambtsinstructie.

¹³⁴ Bij vreemdelingen geschiedt de overdracht middels een M118 formulier.

¹³⁵ Artikel 16 lid 1. Besluit.

¹³⁶ Artikel 16.2 Besluit.

¹³⁷ Artikel 12 Besluit.

	<p>Arrestantenverzorgers zijn tevens in het bezit van een certificaat van de module Arrestantenverzorging of van een ander aan te wijzen opleiding en RTGP of RTGB gecertificeerd.¹³⁸</p> <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <p>- De politie heeft de personele inzet politiecellencomplex kwalitatief en kwantitatief op orde.</p>
2. Communicatie	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <p>-</p> <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ en IJZ</i></p> <p>- Er vindt regelmatig overleg plaats tussen het personeel belast met de zorg voor arrestanten en leidinggevend. Onderwerpen die aan de orde kunnen komen zijn insluitingsproces, verzorging en bejegening arrestanten, integriteit, overdracht informatie ketenpartners, duur insluiting, alternatieven (voor minderjarigen/vreemdelingen) etc.</p> <p>- Er is samenwerking in het ketenproces PVM/ZSM voor minderjarigen onder andere met Bureau Jeugdzorg en Raad voor de Kinderbescherming¹³⁹</p>
3. Werk procedures	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <p>-</p> <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <p>- De werkprocedures zijn beschreven, actueel en makkelijk toegankelijk.</p>
4. Integriteit	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <p>-</p> <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <p>- De politie heeft een protocol integriteit opgesteld, medewerkers zijn bekend met dit protocol, er is een vertrouwenspersoon voor medewerkers, mogelijke schendingen van integriteit worden onderzocht, geregistreerd en op afdoende wijze aangepakt.</p>
5. Kerncijfers	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <p>- De politie registreert en publiceert cijfers met betrekking tot het aantal ingesloten minderjarigen in politiecellen (verblijfsduur, geslacht, delict en klachten)¹⁴⁰</p>

¹³⁸ 2.3 Huishoudelijk Reglement (2012) blz 4.

¹³⁹ Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt, Staatscourant 28-3-2014.

¹⁴⁰ Punt 1 en 2 van de Maatregelen Minderjarigen door de eenheidsleiding politie.

	<p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <p>- De politie registreert en publiceert jaarlijks de volgende kerncijfers per eenheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Aantal politiecellen met locatie en bestemming (ophoudkamer, cel, arrestantenbus etc) b) Aantal insluitingen per jaar per locatie (geslacht, leeftijd, reden van aanhouding, aantal unieke personen) c) Verblijfsduur per individu en gemiddeld (termijnen verstreken?) d) Duur opsporing en vervolging e) Aantal arrestantenverzorgers per locatie / opleiding f) Aantal klachten (aard, behandelduur, uitspraak) g) Aantal suïcides en suïcide pogingen / aantal geweldsincidenten / aantal (pogingen tot) ontvluchting h) Gebruik (frequentie en duur) van vrijheidsbeperkende middelen.
6. Evaluatie	<p><i>Nederlandse wetgeving</i></p> <p>- De korpschef informeert de minister periodiek over de omvang en samenstelling, alsmede over de werkdruk en de taakuitvoering van het regionale politiekorps, inclusief arrestantenzorg.¹⁴¹</p> <p>- Ten minste eens in de vijf jaar wordt een politiecellencomplex door bijzondere ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 43 van de Politiewet 1993, gecontroleerd op het voldoen aan de hiervoor geldende eisen.¹⁴²</p> <p>- De politie stelt n.a.v. jaarverslag van de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA) een plan van aanpak op, voert eventuele aanbevelingen op en koppelt de resultaten terug aan de CTA.¹⁴³ Jaarlijks uiterlijk 1 maart brengen de CTA rapport uit aan de eenheidschef over de werkzaamheden en bevindingen, overeenkomstig een door de korpschef in afstemming met de voorzitters van de commissies vastgesteld model. De commissie brengt deze rapportage ook ter kennis aan de politiechef en burgemeesters binnen de eenheid. Dit rapport is openbaar.¹⁴⁴</p> <p><i>Internationale regels en verwachtingen IVenJ</i></p> <p>- De politie evalueert periodiek de verschillende aspecten rondom de politiecellen en stelt op basis daarvan, in overleg met andere eenheden, het beleid en uitvoering bij.</p>

¹⁴¹ Artikel 17.1 Besluit.

¹⁴² Artikel 13.2 Regeling.

¹⁴³ Artikel 16.a.6 Besluit.

¹⁴⁴ Artikel 3.2 Regeling Toezicht Arrestantenzorg.

Toelichting toetsingskader IGZ

De medische zorg die wordt verleend binnen politieopvangvoorzieningen kent ten opzichte van de algemene eerstelijns geneeskundige zorg specifieke organisatorische en zorginhoudelijke aspecten. De kwetsbare positie van de aangehouden personen die worden ingesloten is het gevolg van de vrijheidsbeneming en, als gevolg daarvan, de mogelijk angstopwekkende situatie waarin deze personen terecht komen. Deze kwetsbare positie vraagt dan ook van de overheid om de toegankelijkheid, de kwaliteit en veiligheid van de zorg te waarborgen. Van de in politieopvangvoorzieningen werkzame zorgprofessionals (in de regel artsen, en soms verpleegkundigen) worden specifieke deskundigheden gevraagd.

De forensische geneeskunde is een unieke medische discipline, die werkt ten behoeve van politie en justitie.¹⁴⁵ Forensisch artsen verlenen onder meer zorg aan mensen die op het politiebureau zijn ingesloten en zij beoordelen of deze ingeslotenen medisch gezien verantwoord vastgezet en verhoord kunnen worden. Voor de forensische artsen (verpleegkundigen), die onder meer werkzaam zijn in arrestantencomplexen, is het werken in deze setting, waarbij de arrestantenverzorgers vooral een beveiligingsopdracht hebben en in beginsel niet geschoold zijn in het verlenen van zorg, een complexe maar cruciale taak. Bij arrestanten speelt bijvoorbeeld vaak verslavings- en psychische problematiek – iets waar forensisch artsen op bedacht moeten zijn. Ook is de zorgrelatie anders dan in een niet-justitiële setting: een ziektegeschiedenis, zoals een vaste huisarts die kent, en een vertrouwensband ontbreken vaak. Arrestanten zijn onzeker over hun positie en verblijven in de regel kort in het complex, vaak zonder te weten waar men later naar toe gestuurd wordt. De forensisch artsen en in enkele gevallen ook verpleegkundigen opereren op het snijvlak van het medische en juridische domein en vervullen bijzondere zorgtaken in deze zeer specifieke setting.

De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) heeft besloten binnen het bredere Inspectie VenJ kader een overwegend inventariserend en deels toetsend onderzoek te doen naar de kwaliteit van de medische zorg die wordt verleend aan ingeslotenen in de arrestantencomplexen. Hierbij beperkt de IGZ haar eigen deelonderzoek tot een onderzoek bij alleen het grootste cellencomplex binnen de regionale politie- eenheid, die door de Inspectie VenJ in den brede wordt bezocht. De IGZ doet onderzoek naar de kwaliteit van de medische zorg. Dit onderzoek heeft een overwegend inventariserend karakter omdat een deel van de normen waaraan getoetst zou moeten worden nog onvoldoende zijn geëxpliciteerd voor de sector. De IGZ onderzoekt de volgende aspecten:

1. Toegang/ toeleiding tot de medische zorg
2. Medicatieveiligheid met name medicatie- verstrekking en beheer
3. Medische informatieoverdracht intern en extern
4. Randvoorwaarden zorg.

Gezondheidswettelijk kader, normen en uitgangspunten ontleend aan:

EVRM, WGBO, Wet BIG, Gedragscodes KNMG, Richtlijnen inzake het Omgaan met medische gegevens (KNMG, 2010), Kwaliteitswet zorginstellingen, Richtlijn Medicatieoverdracht (2011), Handreiking werkvoorraad geneesmiddelen (2011), Handreiking verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de zorg (2010), Multidisciplinaire- NHG, GGD en FMG-richtlijnen; Convenant Politie- GGZ (2012); Regeling van de Ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie houdende regels over de inrichting van een politiecellencomplex en de registratie van ingeslotenen (nrs. E.4.94/U89 en 430272/594/GB) en het Algemeen Huishoudelijk Reglement van de Landelijke Kwaliteitskring Arrestantenzorg & Parketpolitie. Als één van de uitgangspunten bij de inventarisatie naar de kwaliteit van de medische zorg is gebruikgemaakt van: Duijst, W.L.J.M. ; Das, C. Handboek forensische en penitentiaire geneeskunde, MAKLU, 2011.

¹⁴⁵ Uit rapport van de GR 'Forensische geneeskunde ontleed', Naar een volwaardige plaats voor een bijzondere discipline, GezondheidsRaad, 2013

Kwaliteit medische zorg	
Criterium	Omschrijving
1. Toegang tot en beschikbaarheid van medische zorg	<p><i>Ambtsinstructie voor de politie, Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - In het geval er aanwijzingen zijn dat een ingeslotene medische bijstand heeft dan wel er bij deze persoon medicijnen zijn aangetroffen, overlegt de ambtenaar met de arts. De ambtenaar overlegt eveneens met de arts indien de ingeslotene zelf om medische bijstand of medicijnen vraagt. - In elk geval waarbij sprake is van redelijke twijfel omtrent de lichamelijke of geestelijke toestand van ingeslotene wordt te allen tijde een arts of psychiater ingeschakeld. - In het geval de ingeslotene te kennen geeft geen medische hulp te willen hebben, terwijl er aanwijzingen zijn dat medische bijstand gewenst is, waarschuwt de ambtenaar de arts en deelt hij deze de houding van de ingeslotene mee. - De ambtenaar mag aan de arts bij het onderzoek en de behandeling geen beperkingen opleggen. Hij volgt de aanwijzingen op die de arts over de zorg voor de gezondheid van de ingeslotene geeft en registreert de door de arts gegeven aanwijzingen. <p><i>Algemeen Huishoudelijk Reglement, Versie 2012, Landelijke kwaliteitskring Arrestantenzorg en Partketpolitie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien een arts van de bevoegde instantie het noodzakelijk acht, dat een ingeslotene voor onderzoek en/of opname naar een ziekenhuis moet worden overgebracht, dient daaraan gevolg te worden gegeven. - Aan een geïntoxiceerde dient extra aandacht geschonken te worden en dient vaker gecontroleerd te worden - Indien afwijkend gedrag leidt tot gevaar voor de ingeslotene zelf, verzorgers en derden, dient onverwijld contact opgenomen te worden met een arts of psychiater. Aanwijzingen van de arts/psychiater worden onverkort uitgevoerd. Er dient gestreefd te worden naar een zo kort mogelijk verblijf in een cellencomplex - Indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een ingeslotene een poging tot zelfdoding zal ondernemen, wordt de ingeslotene onmiddellijk geplaatst in een observatiecel (na toestemming hovj; permanente cameraobservatie alleen geoorloofd wanneer sprake is van zodanige dreiging dat sprake is van een zodanige dreiging van gevaar voor het leven of de veiligheid van betrokkene) en wordt ook een arts/psychiater geconsulteerd <p><i>Convenant politie – GGZ, 2012</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Binnen hoogstens 2 uur na het telefonisch contact met de crisisdienst is een crisisedewerker op de plaats van beoordeling aanwezig. - Verwarde personen worden zo kort mogelijk ingesloten

<p>2. Medicatie- veiligheid</p>	<p><i>Algemeen Huishoudelijk Reglement, Versie 2012, Landelijke kwaliteitskring Arrestantenzorg en Partketpolitie; Richtlijn medicatieoverdracht (2011); Geneesmiddelenwet; Nederlandse Apotheek Norm (NAN 2006)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Medicijnen worden alleen verstrekt op voorschrift van een arts of psychiater, ook al is de ingeslotene in het bezit van medicijnen bij binnenkomst. - Voorgescreven UR-medicatie mag alleen worden gewijzigd/gestopt na een door een arts geautoriseerde medicatieopdracht. - Geneesmiddelen zijn, indien mogelijk, in op-naam-gestelde individuele doseerverpakking aanwezig. Zo is identificatie van elk individueel geneesmiddel mogelijk, tot het moment van toediening/inname. De geneesmiddelen die niet in een individuele doseerverpakking zijn geleverd, moeten wel in een op-naam-gestelde verpakking aanwezig zijn. - Toediening van geneesmiddelen vindt plaats aan de hand van een complete en actuele toedienlijst. De daadwerkelijke toediening wordt per geneesmiddel en per toedieningstijdstip op deze lijst vastgelegd. Bij mutaties moet nog dezelfde dag een nieuwe lijst worden aangemaakt/geleverd - Bij opname is zo snel als nodig voor verantwoorde zorg, uiterlijk binnen 24 uur, een compleet en actueel medicatieoverzicht beschikbaar (tenminste: huidige geneesmiddelengebruik, inclusief 'zo nodig' medicatie, evt. contra-indicaties en geneesmiddelen allergieën, (medicatiehistorie drie maanden). - Medicijnen die overgebleven zijn na heenzending van ingeslotenen worden vernietigd (ev. door tussenkomst van een apotheker) . Tot die tijd worden ze op verantwoorde wijze opgeslagen, ontoegankelijk voor onbevoegden. <p><i>Veldnorm farmaceutische zorg GGZ (2003); Richtlijn medicatieoverdracht (2011); Handreiking werkvoorraad geneesmiddelen (2011)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is door juiste bewaring, opslagcondities en voorwaarden voor verantwoorde opslag aandacht voor de risico's van de geneesmiddelenopslag op de afdeling. - Er is geen of een beperkte, nauwkeurig vastgesteld en omschreven, niet op-naam-gestelde noodvoorraad geneesmiddelen aanwezig.
<p>3. Medische informatie- overdracht</p>	<p><i>Handreiking verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de zorg (2010)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Een zorgverlener die deelneemt in een samenwerkingstraject vergewist zich ervan dat hij/zij beschikt over relevante gegevens van collega's en informeert collega's over gegevens en bevindingen die zij nodig hebben om verantwoorde zorg te kunnen verlenen. - Relevante gegevens worden aangetekend in een dossier betreffende de cliënt . Bij voorkeur is dit een geïntegreerd dossier, dat door alle bij de samenwerking betrokken zorgverleners kan worden geraadpleegd en aangevuld. Zo niet, dan worden afspraken gemaakt over de wijze waarop samenwerkingpartners relevante informatie uit een dossier kunnen verkrijgen. - In gevallen waarin tussen zorgverleners een opdrachtrelatie bestaat, geeft de opdrachtgevende zorgverlener voldoende instructies

met betrekking tot de zorgverlening aan de cliënt.

Richtlijnen inzake het omgaan met medische gegevens (knmg, 2010)

- De wet bepaalt dat slechts die informatie mag worden verstrekt, die noodzakelijk is voor het functioneren van de hulpverlener in relatie tot de behandeling of begeleiding van de patiënt. De aard en de omvang van de benodigde informatie vloeit voort uit de taak die deze personen vervullen.

Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst

- De arts spreekt met ingeslotenen over het doorgeven van medische informatie (intern en extern)

Algemeen Huishoudelijk Reglement, Versie 2012, Landelijke kwaliteitskring Arrestantenzorg en Partketpolitie; Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst

- Van het verzoek om een arts door de ingeslotene alsmede het verzoek zelve aan de arts of psychiater en het bezoek van de arts of psychiater alsook diens aanwijzingen met betrekking tot het omgaan met de ingeslotene dient in de arrestantenadministratie van het geautomatiseerde systeem te worden opgenomen.

Richtlijnen forensische geneeskunde (intoxicaties, 2013; opiaatverslaafden, 2012; drugsgebruikers, 2011) (FMG-GGD NL)

- De arts laat schriftelijk uitleg en instructie voor wat betreft behandeling en medicatievoorschrift achter op het betreffende politiebureau/arrestantencomplex. De wijze waarop is regionaal/lokaal geregeld en kan dus verschillen

Handboek forensische en penitentiaire geneeskunde, MAKLU, 2011

- Gewenste controle door/advies aan de arrestantenbewaarder moet door arts scherp en helder omschreven zijn op het instructieformulier.

Ambtsinstructie voor de politie, Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren; Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst

- Bij overplaatsing van de ingeslotene geeft de ambtenaar de geneesmiddelen, de registraties voor zover die van belang kunnen zijn en de rapportage van de arts, die bestemd zijn voor een arts die de behandeling zal overnemen, mee.

Richtlijn medicatieoverdracht (2011)

- Bij verwijzing van een cliënt naar een andere instelling, moet een compleet en actueel medicatieoverzicht worden verstrekt aan de nieuwe instelling.

<p>4. Randvoorwaarden</p>	<p><i>Wet Big; (multidisciplinaire) richtlijnen; Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Medewerkers (artsen, verpleegkundigen) weten met welke richtlijnen, protocollen en werkinstructies er voor die specifieke setting of doelgroep gewerkt moet worden, waarom die nodig zijn en hoe ze gebruikt moeten worden. <p><i>Handboek forensische en penitentiaire geneeskunde, MAKLU, 2011.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Forensisch artsen zijn geregistreerd als forensisch arts KNMG of zijn huisarts of hebben een als zodanig gekwalificeerde achterwacht. <p><i>Kwaliteitswet zorginstellingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Met al het zorgpersoneel worden tenminste jaarlijks functioneringsgesprekken gehouden. - Er is organisatiebreed een passend beleid rondom scholing van doelgroepspecifieke kennis, bejegening en gezondheidsrisico's. <p><i>Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst; Handboek forensische en penitentiaire geneeskunde, MAKLU, 2011; Richtlijnen forensische geneeskunde (intoxicaties, 2013; opiaatverslaafden, 2012; drugsgebruikers, 2011) (FMG-GGD NL)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De arts dient de arrestant vooraf in te lichten over doel en functie van diens bezoek en hiervoor diens toestemming te krijgen <p><i>Handreiking verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de zorg (2010)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorgverleners die deelnemen aan een samenwerkingsverband maken duidelijke afspraken over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot de zorgverlening aan de cliënt. - Afspraken die door samenwerkingspartners worden gemaakt over de aard en inrichting van de samenwerking en over ieders betrokkenheid worden schriftelijk vastgelegd.
---------------------------	---